

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προεδρία της Κυβέρνησης

Η Ενσωμάτωση των Στρατηγικών Προβλέψεων στη Διαδικασία Διαμόρφωσης Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δρ Αλέξανδρος Καΐλης
Ειδικός Σύμβουλος Διεθνών & Ευρωπαϊκών Υποθέσεων
Πρώην στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η διεθνής κοινότητα αντιμέτωπη με ένα σύνθετο πλέγμα προκλήσεων και πολυδιάστατων προβλημάτων:

- ❖ Ανάκαμψη από τις δυσμενείς *επιπτώσεις της πανδημικής κρίσης*.
- ❖ Οικοδόμηση *ανθεκτικών οικονομιών και κοινωνιών*.
- ❖ Περιφερειακές και κοινωνικές *ανισότητες*.
- ❖ *Φτώχεια* και κοινωνικός αποκλεισμός.
- ❖ *Βιώσιμη* και χωρίς αποκλεισμούς *οικονομική ανάπτυξη*.
- ❖ Συνολική αντιμετώπιση της *κλιματικής αλλαγής*.
- ❖ *Πράσινος* και *ψηφιακός* μετασχηματισμός.
- ❖ Ανάπτυξη *αποτελεσματικών, υπεύθυνων και διαφανών θεσμών*.

Σε επίπεδο Ε.Ε.: η αποτελεσματική και ολοκληρωμένη διαχείριση των κρίσιμων προκλήσεων της εποχής, προϋποθέτει τον *επανακαθορισμό του τρόπου χάραξης, υλοποίησης και αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών.*

Απαιτεί, ουσιαστικά:

- Τη διαμόρφωση *βιώσιμων, προληπτικών και ανθεκτικών στο χρόνο* πολιτικών.
 - Την *εμπέδωση μιας μελλοντοστρεφούς νοοτροπίας* σε ολόκληρο τον κύκλο πολιτικής, από το σχεδιασμό και τη διαμόρφωση, μέχρι την εφαρμογή και την αξιολόγηση.
 - Την *προσήλωση σε μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις και στοχεύσεις* (π.χ. Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ).
- ❖ Ανάδειξη, από την ΕΕ, της σημασίας των Στρατηγικών Προβλέψεων (ΣΠ) ή των Στρατηγικών Αναλύσεων Προοπτικών (ΣΑΠ), ως σημαντικού εργαλείου της διαδικασίας χάραξης και διαμόρφωσης πολιτικής της Ε.Ε., που συμβάλλει καταλυτικά:
- α) στην προώθηση μακρόπνοων/μελλοντοστρεφών πολιτικών, και
 - β) την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και θεσμικής ανθεκτικότητας της ΕΕ και των κρατών-μελών της.

Ο Προσδιορισμός των Στρατηγικών Προβλέψεων στο πλαίσιο της Ε.Ε.

Οι Στρατηγικές Προβλέψεις (ΣΠ) ή οι Στρατηγικές Αναλύσεις Προοπτικών (ΣΑΠ) (Strategic Foresight), αναφέρονται σε ένα σύνολο διαδικασιών, μέσων και εργαλείων που αποσκοπούν στη *συστηματική διερεύνηση, χαρτογράφηση και ανάλυση*:

- ❖ Μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων τάσεων, που δύνανται να επηρεάσουν τα συστήματα διακυβέρνησης, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.
- ❖ Προκλήσεων, δυνητικών επιπτώσεων, κινδύνων, αβεβαιοτήτων.
- ❖ Πιθανών σεναρίων.
- ❖ Αναδυόμενων ζητημάτων και ευκαιριών.

Πρωταρχικό σκοπός των Στρατηγικών Προβλέψεων

Για την Ε.Ε., σκοπός των ΣΠ είναι η **άντληση χρήσιμων γνώσεων, δεδομένων και πληροφοριών** για την τροφοδότηση:

- ❖ Των **στρατηγικών στοχεύσεων και προτεραιοτήτων** της, με επίκεντρο τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα.
- ❖ Του **σχεδιασμού, της χάραξης, της εφαρμογής και της αξιολόγησης** των ενωσιακών πολιτικών και νομοθεσιών.
- ❖ Της διαδικασίας **αναθεώρησης υφιστάμενων πολιτικών** και διαχειριστικών προσεγγίσεων, και
- ❖ Της διαδικασίας **διαμόρφωσης μακροπρόθεσμων στρατηγικών** πάνω σε θέματα ζωτικής σημασίας για την ΕΕ.

Η Ενσωμάτωση των ΣΠ στο πλαίσιο Διακυβέρνησης της Ε.Ε.

Η ενσωμάτωση των ΣΠ στο πλαίσιο διακυβέρνησης της Ε.Ε. αποτυπώνεται, τόσο σε *θεσμικό* όσο και σε *λειτουργικό επίπεδο*.

Α) Σε **Θεσμικό Επίπεδο**:

- ❖ Ο Αντιπρόεδρος Σέφτσοβιτς αρμόδιος για τις Διοργανικές Σχέσεις και τη Διερεύνηση Προοπτικών. Αποστολή: ενσωμάτωση των ΣΠ στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ.
- ❖ Γενική Γραμματεία και Κοινό Κέντρο Ερευνών (Joint Research Centre).
- ❖ Ευρωπαϊκό Σύστημα Στρατηγικής και Πολιτικής Ανάλυσης (ESPAS) της ΕΕ (θεσμικά όργανα της ΕΕ).
- ❖ Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Προβλέψεων (ανώτατα στελέχη των εθνικών διοικήσεων).

Η Ενσωμάτωση των ΣΠ στο πλαίσιο Διακυβέρνησης της Ε.Ε.

B) Σε Λειτουργικό Επίπεδο:

1. Κατάρτιση *Ετήσιων Εκθέσεων ΣΠ*: συμμετοχική διαδικασία με τη συμβολή της Επιτροπής - άλλων θεσμικών οργάνων Ε.Ε., κρατών μελών - ενδιαφερόμενων φορέων.
- ❖ Διερεύνηση και ανάλυση σημαντικών τάσεων που θα επηρεάσουν την Ε.Ε. έως το 2050, και προσδιορισμός δράσεων σε θεματικούς τομείς που συνδέονται με:
- την ανθεκτικότητα και βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας,
 - την κλιματική αλλαγή και άλλες περιβαλλοντικές προκλήσεις,
 - τον ψηφιακό-τεχνολογικό μετασχηματισμό,
 - την ανάπτυξη δεξιοτήτων,
 - τις δημογραφικές πιέσεις,
 - τα ζητήματα θεσμών, δημοκρατίας και αξιών, και
 - τη στρατηγική αυτονομία της Ε.Ε. και το ρόλο της στη διεθνή σκηνή.

Η Ενσωμάτωση των ΣΠ στο πλαίσιο Διακυβέρνησης της Ε.Ε.

B) Σε Λειτουργικό Επίπεδο:

2. Τροφοδότηση: α) της *Ετήσιας Ομιλίας για την Κατάσταση της Ένωσης*, β) των *Ετήσιων Προγραμμάτων Εργασίας* της Επιτροπής και γ) του *Πολυετούς Προγραμματισμού της ΕΕ* (π.χ. ad hoc ασκήσεις προβλέψεων και σενάρια προβλέψεων για νομοθετικές και πολιτικές πρωτοβουλίες).
3. Ενσωμάτωση των ΣΠ στο *Θεματολόγιο* και την *Εργαλειοθήκη για τη Βελτίωση της Νομοθεσίας*, έτσι ώστε κάθε νομοθετική πρωτοβουλία να είναι *κατάλληλη για το μέλλον (fit for the future)*.

Βασική προτεραιότητα: η *βέλτιστη τεκμηρίωση σημαντικών πολιτικών και νομοθετικών πρωτοβουλιών*, μέσα από την ανάλυση και την καλύτερη κατανόηση μελλοντικών τάσεων, σεναρίων, προκλήσεων και ευκαιριών.

Η Ενσωμάτωση των ΣΠ στο πλαίσιο Διακυβέρνησης της Ε.Ε.

B) Σε Λειτουργικό Επίπεδο:

3. Ενσωμάτωση των ΣΠ στο *Θεματολόγιο* και την *Εργαλειοθήκη για τη Βελτίωση της Νομοθεσίας*, έτσι ώστε κάθε νομοθετική πρωτοβουλία να είναι *κατάλληλη για το μέλλον (fit for the future)*.
 - ❖ *Εκτιμήσεις αντικτύπου* (ex-ante impact assessments). Ένταξη των ΣΠ: α) στην ανάλυση προβλημάτων, β) την αξιολόγηση και διαχείριση κινδύνων, γ) τον καθορισμό στόχων, και δ) τον εντοπισμό επιλόγων πολιτικής.
 - ❖ *Εκ των υστέρων αξιολογήσεις αντικτύπου* (ex-post evaluations). Ένταξη των ΣΠ: α) στο σκοπό και το πεδίο εφαρμογής, β) τα κριτήρια και τις ερωτήσεις αξιολόγησης, και γ) τα σχέδια επακόλουθων δράσεων.
 - ❖ *Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη* (stakeholder consultation): οπτική των ενδιαφερομένων μερών πάνω σε μελλοντοστρεφή ζητήματα.
 - ❖ *Επιτροπή Ρυθμιστικού Ελέγχου*: Εξέταση της ενσωμάτωσης των ΣΠ στις εκτιμήσεις αντικτύπου, τους ελέγχους καταλληλότητας και τις αξιολογήσεις της Επιτροπής.
 - ❖ *Πρόγραμμα REFIR/Πλατφόρμα «Fit for Future»*.

Η Ένταξη των Στρατηγικών Προβλέψεων στο Σύστημα Διακυβέρνησης των Κρατών-Μελών της ΕΕ.

Προτάσεις:

- ❖ Ανάπτυξη κατάλληλων *θεσμικών δομών, διαδικασιών και εργαλείων* στρατηγικών προβλέψεων, σε επίπεδο κεντρικής δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων ολοκληρωμένων μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης.
- ❖ Διεξαγωγή *ad hoc ασκήσεων στρατηγικών προβλέψεων* σε θέματα που άπτονται των κεντρικών προτεραιοτήτων και στοχεύσεων των κυβερνήσεων των κρατών-μελών.
- ❖ Ενσωμάτωση των στρατηγικών προβλέψεων στη *ρυθμιστική διακυβέρνηση* (νομοθεσία, αναλύσεις συνεπειών ρύθμισης, αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων εφαρμογής των ρυθμίσεων).
- ❖ Προαγωγή της *συμμετοχικής και διατομεακής προσέγγισης* στην άσκηση των στρατηγικών προβλέψεων (δημόσια διοίκηση, θεσμικοί φορείς, ενδιαφερόμενα μέρη).
- ❖ Πρόβλεψη για την *ανάπτυξη μακρόπνοων στρατηγικών* που συνδέουν βραχυπρόθεσμες δράσεις και μέτρα πολιτικής με μακροπρόθεσμους στόχους (π.χ. κοινωνικούς, οικονομικούς, περιβαλλοντικούς).

**Ευχαριστώ πολύ για
την προσοχή σας**

